

De Papieren getuigen van roof en ontrecting

Een nadere toegang op het archief
Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg

ich folgende Möbel: 2 glas-2 uobergardine, 2 vorhänge, 1
2 armstühle, 1 tischschrank, 1 kohlensafen, mit schiro, 1 hoch
ovale tisch mit decke, 1 tisch mit decke, bodenbelag be
wandschrank vertl. sachen.
Gesch. wert. 101, 75,--

glangardine, 1 hangelampe, 1 stuhl mit uoberdecke, und
kissen, 1 nachtschrank, bodenbelag, teppich, 1 stuhl und
seiler vertl. sachen.
Gesch. wert. 101, 7,50,--

2 glangardine, 1 spiegel, 1 kle schett mit 2 vorhänge
bettung, 1 stühle bet mit bettung, 1 tisch mit decke
2 nachtschranken, bodenbelag, in wandschrank stuhl sachen
kleider. Gesch. wert. 101, 25,--

aus 2 beladen sich folgende Möbel:

1 IV. 1 stuhl, seiler wertlose sachen. Gesch. wert. (verloren)

glangardine, 1 abtreter, 1 rohrstutze,
hangelampe bodenbelag holatur, mit
Gesch. wert. (verloren)

Handleiding

niod

instituut voor
oorlogs-, holocaust-
en genocidestudies

Dit project wordt mogelijk gemaakt door subsidie van het Mondriaan Fonds binnen de Open Oproep 75 Jaar Vrijheid.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	4
Het Rosenberg archief.....	4
Vrijwilliger worden.....	5
Randvoorwaarden.....	5
Huisregels.....	5
Projectinhoud.....	6
Het platform.....	10
Algemene instructies.....	11
Login.....	11
Inzoomen en uitzoomen.....	12
Instructies.....	13
Herhaalbare velden.....	13
Uitrollijst.....	13
Opslaan van een taak.....	13
Taak overslaan of taak niet mogelijk.....	13
Opmerkingen.....	14
Leestekens, hoofdletters, onderstrepingen etc.....	15
Onleesbare tekens/woorden/scans.....	16
Specifieke instructies.....	17
Stammkarte No.....	17
Emigrant of niederländer.....	17
Naam.....	18
Aantal personen in huishouden.....	20
Plaats en Adres.....	20
Gegevens huiseigenaar.....	20
no. ERR-form.....	21
De woning bestaat uit.....	21
Bezittingen:.....	22
Aantekeningen politiebeambten.....	24
Totale waarde.....	25
Jokos-nummer.....	25
Stempel.....	26
Datums.....	27
Beambten.....	27

Inleiding

Het archief draagt een 'overvloed aan levens' schrijft Maria Stepanova in haar boek *Vorbij het geheugen*. Heeft de geschiedenis een 'smalle hals' en genoeg aan een paar uitvergroete details, het archief 'brengt ons terug naar het eenmalige, het unieke van elke ons onbekende gebeurtenis'.¹ Dat geldt zeker voor het archief van de roofinstelling Einsatzstab Reichsleiter Rosenberg (ERR), waarin de neerslag is te lezen van de ontrecting van tienduizenden Joodse inwoners van Nederland.

De ERR was een roofinstelling met als taak de bezittingen van Joden te inventariseren en hun huizen leeg te roven. De bezittingen zijn nauwkeurig genoteerd op de daarvoor bestemde formulieren; van klapstoel tot kleding, van linoleum vloerbedekking tot lepel, alles werd opgeschreven. Soms bezaten de bewoners van het te inventariseren huis geen spullen meer omdat deze bijvoorbeeld al eerder waren meegenomen. In dat geval heeft de politiebeambte de opmerking *nur kleider* opgeschreven. Als de spullen volgens hen niet genoeg financiële waarde vertegenwoordigde staan de woorden 'waardeloze spullen' op het formulier genoteerd.

Het inventariseren van de geroofde spullen werd duizenden keren gedaan. Regelmatig werden de huizen vaker bezocht en de inboedels meerdere keren geïnventariseerd. Dit gebeurde ook met de bezittingen van de familie Kleinkramer. De inboedel van de familie Kleinkramer werd maar liefst vier keer geïnventariseerd. De eerste keer op 19 juli 1942. Er werden twee formulieren gemaakt. De eerste op naam van Ruben Salomon Kleinkramer die samen met zijn vrouw en twee dochters op de tweede etage van het Krugerplein 2 in Amsterdam woonde. Het is een lange lijst van persoonlijke bezittingen en meubilair verspreid over drie kamers, de keuken en de gang. Het tweede formulier staat op naam van Salomon Kleinkramer, de vader die bij zijn zoon en schoondochter inwoonde. Hij is op dat moment alleen nog in het bezit van kleding en ondergoed. Begin 1943 komen de medewerkers van de ERR nog twee keer langs en de tweede etage aan het Krugerplein 2 wordt op 2 april 1943 leeggehaald. Terwijl de 'verhuizing' aan de gang is, wachtte voor Ruben, zijn vrouw en twee dochtertjes de trein naar Sobibor. Vader Salomon was een maand eerder in hetzelfde kamp vermoord.

De confiscatie van woningen en inboedels betekende niet alleen een materieel verlies, maar ook een emotioneel verlies. De veiligheid van de eigen omgeving werd geschonden en de tastbare continuïteit met het verleden werd verbroken. Het toont mensen die buiten de samenleving kwamen te staan, die hun economische bestaansgrond werd ontnomen, die werden verdreven uit hun vertrouwde omgeving, soms ergens tijdelijk inwonend, kortom, van mensen die vaak al weinig hadden en van wie ook dat weinige nog werd afgenomen.

Het Rosenberg archief

Om de formulieren opgesteld door de ERR doorzoekbaar te maken moeten de gegevens worden overgetikt, en daar hebben we hulp bij nodig. Op de formulieren staat gevoelige informatie. Het is belangrijk dat hier vertrouwelijk mee wordt omgegaan.

¹ Maria Stepanova, *Vorbij het geheugen*. Een familiegeschiedenis (Amsterdam: De Bezige Bij 2019) 140.

Deze handleiding is speciaal voor dit project. Het helpt u bij het beschrijven van de gegevens. Het doel is om de handleiding gedurende het project aan te passen met de feedback die wij van u krijgen.

Vrijwilliger worden

Hoe kunt u meehelpen?

Om de formulieren te beschrijven heeft u toegang nodig tot de omgeving van HetVolk.org. Deze toegang krijgt u bij aanmelding en ondertekening van een verklaring. Als u nog geen toegang heeft, of andere vragen, neem dan contact op met papierengetuigen@niod.knaw.nl

Randvoorwaarden

Het NIOD is, als eigenaar van het project, verantwoordelijk voor de uitvoering van het project. HetVolk.org faciliteert de crowdsourcing-omgeving en is verantwoordelijk voor de technische faciliteiten. We gaan hier met respect mee om. Het NIOD kan vrijwilligers, waarvan wordt vermoed dat ze zich niet houden aan de gebruiksvoorwaarden, de toegang tot het project Papieren getuigen van roef en ontrecting ontzeggen.

Huisregels

1. Het projectmateriaal mag niet met derden gedeeld worden dan wel gepubliceerd worden.
2. In het project hebben we te maken met privacygevoelig materiaal, dit zijn niet openbare archieven.
3. Laat nooit een ander werken onder uw inloggegevens. Ieder die mee wil werken aan het project is van harte welkom, maar dient zichzelf aan te melden, een verklaring te ondertekenen en toestemming te krijgen.
4. Alleen thuis werken. In ieder geval nooit in openbare gelegenheden als in de trein, een café of bibliotheek, of op openbare netwerken. Dit heeft te maken met de gevoelige informatie die op de inventarislijsten staat.
5. Screenshots (*print screens*) zijn alleen toegestaan in het geval dat u een vraag voor de projectleider heeft die over data invoer gaat. Verder opnames van data of verder gebruik zijn niet toegestaan. Dit staat ook in de verklaring die u ondertekend heeft.

Projectinhoud

Dit project is gericht op het ontsluiten en toegankelijk maken van het archief. Dit deelproject – ‘Papieren getuigen – ERR form’ – spitst zich toe op het transcriberen van formulieren die informatie bevatten over het huis, de bewoner en de aangetroffen bezittingen. Deze formulieren zien er als volgt uit:

Voorbeeld 1:

Stammkarte No.	Ort.	Strasse	Adresse Grundstückseigentümer	No.
Emigrant: <u>Cohen, Jesse B.</u> Niederländer Haushalt besteht aus <u>3</u> Personen	Amsterdam	Afrikanerpl. 53hs	Gen. A'dam	

Die Wohnung besteht aus: 1 Corridor, 3 Zimmer, 1 Küche, Treppen.
 Baderaum, 1 Klosets, Keller, Garage.
 Nebengelaass, Garten, Gartenhaus.

F.O.B.
 ferner noch:

Küche
 In Zimmer-1 befinden sich folgende Möbel: 2 Glasgardinen, 1 Übergardine, Koch- und Haushaltgeräthe, 1 Tisch, 1 Stuhl, 2 Gasbrenner. Im Kühlschrank: Steingut, Im Spülsteinschrank: Putzgeräthe. Salatum Bodenbelag, 1 Läufer, 1 Vorleger.
Gesch. Wert f.

In Zimmer 1. 4 Glas- 2 Übergardinen, 1 Büfett mit Glasgeschirr, 2 Wandbilder, 1 Weckuhr, 1 Wandspiegel, 1 Kohlenherd mit Platte, 1 Granopfeof, 1 Lautsprecher, 2 Sessel, 5 Stühle, 2 Stühle, 1 Tisch, Bodenbelag Salatum, 1 Teppich, 1 Vorleger.
Gesch. Wert f. 10.-

Schlafzimmer- 2 Glas- 2 Übergardinen, 1 Hängelampe, 1 Kommode mit Leibwische, 1 Tisch, 1 Toilettentisch mit Spiegel, 2 Stühle, 1 Zweischliefriiges Holzbett, mit Bettzeug, Bodenbelag, Salatum, 1 Läufer, 2 Vorleger.
Gesch. Wert f. 5.-

3
 In Zimmer-2 befinden sich folgende Möbel: 4 Glas- 4 Übergardinen, 1 Kleiderschrank mit Damenkleider, 1 Diwan, 1 Kissenbett mit Bettzeug, 1 Lehnstuhl, 3 Stühle, 1 Tisch, Bodenbelag Salatum, 1 Rohrmatte, 1 Hängelampe.
Gesch. Wert f. 10.-

Korridor, 1 Garderobehänger, 1 Spiegel, Bodenbelag: 1 Läufer, 2 Vorleger.
Gesch. Wert f. 1.-

In Zimmer 3 befinden sich folgende Möbel:

Gemacht in Amsterdam, 10. Juli 1942
 von,

K 372

Voorbeeld 2:

Stammkarte No. _____	Ort. _____	Straße _____	Adresse _____	No. _____
Emigrant Niederländer <u>Schenbrand, Selma</u>	<u>Amsterdam</u>	<u>Achillesstr.</u>	Grundstückseigentümer <u>45 I</u>	
Haushalt. besteht aus <u>3</u> Personen			Wohnverlichting, <u>2 Gasofen.</u>	

Die Wohnung besteht aus: _____ Corridor. 2 Zimmer. _____ Küche. _____ Treppen.
_____ Baderaum. _____ Klosets. _____ Keller. _____ Garage.
_____ Nebengelass. _____ Garten. _____ Gartenhaus.

S.C. ferner noch: _____

Eigenvermerk.

In Zimmer 1 befinden sich folgende Möbel:

Besitzt nur Kleider, Schuhe, Hüte, usw.

Gemacht in Amsterdam 10 Juli 1942

In Zimmer 2 befinden sich folgende Möbel:

In Zimmer 3 befinden sich folgende Möbel:

K 372

Voorbeeld 3a:

<u>A F S C H R I F T</u>			
Stamkaart No.	Ort	Strasse	Adresse
Podlehnik David	Den Haag	Valckstr.	Grundstückseigentümer
Wäjerländer		16 I	Vink
			No.
Haushalt besteht aus ... Personen			Haalwijksestr.
<hr/>			
<u>DIE WOHNUMG BEEHRETT AUCH:</u>			
..1. Corridor,1. Zimmer, ..1. Küche,1. Treppen			
... Badraum,1. Klosets, ... Keller, Garage.			
... Nebengelass, ... Garten, Gartenhaus,			
ferner noch:			
<hr/>			
<u>IN ZIMMER 1 BEFINDEN SICH FOLGENDE WERKE:</u>			
<u>WOHNZIMMER.</u>			
Belatum,			
1 Kokosteppich,			
1 Kokosmatte,			
1 Hängelampe,			
1 Stahllampe,			
1 Tisch mit Decke,			
1 Stuhl mit Decke,			
1 Kissen,			
4 Stühle,			
2 Armstühle,			
1 Kohlenofen mit Platte,			
1 kl. runder Tisch mit Decke,			
1 Lautsprecher,			
1 Büfett mit Läufer,			
1 Kerzenständer,			
2 Bilder,			
1 Papierkorb,			
1 kl. Stuhlh,			
4 Glas- und			
4 Übergardinen,			
etwas Glassachen in Büfett,			
in Wandschrank etwas Glassachen,			
1 Ziervase,			
1 Wandverzierung (Glas),			
1 elektr. Hängelampen.			
			<u>Gesch. Wert Hfl. 20.--</u>
<hr/>			
<u>ZIMMER 2, SCHLAFZIMMER.</u>			
Belatum,			
1 kl. Tisch,			
1 Hängelampe,			
1 Doppelbett mit Zubehör,			
1 Einzelbett mit Zubehör,			
1 Staubsauger, Marke Krollstier,			
1 Gasofen,			
2 Stühle,			
1 Matratzenbett,			
1 Weckuhr,			
1 Kerzenständer,			
1 Stahllampe,			
1 Schrank mit			
Leibfische,			
1 Trockenständer,			
1 kl. Vorhang,			
in Schrank: einige Lebensmittel,			
4 Glas- und			
4 Übergardinen,			
1 Koffergrasophsen (defekt),			
in Wandschrank: Herren- und			
Damenkleidung,			

Voorbeeld 3b:

2 Wolldecken und
Bettzeug für Harmonikabett,
1 Hoeker.

Gesch.Wert Hfl. 10.--

KIMMER 3. SCHLAFZIMMER.
Balaton,
1 Deckelampe,
1 Bett mit Zubehör,
2 Glasgardinen.

Gesch.Wert Hfl. 2,50

KÜCHE.
1 Wisch,
2 Stühle,
1 gr.Zinkwanne,
2 kl.Zinkwannen,
1 Gaskocher,
Küchegerät,
1 Spiegel,
1 Wandschränke: Küche- und
Kasengeschliff,
Bestecke,
1 Hängelampe,
1 Läufer,
1 Brestenbänger.

Gesch.Wert Hfl. 5.--

Genscht Den Haag 21 September 1942.

[REDACTED] [REDACTED]

Voorbeeld 3 a en b horen bij elkaar.

Het platform

De scans staan altijd op de linkerkant van de pagina en aan de rechterkant vindt u de invoervelden. De aanduidingen van de invoervelden komen overeen met die van de gegevens op de archiefstukken.

Met de ingevoerde gegevens kunnen we het archief beter doorzoekbaar maken. Een onderzoeker kan in het vervolg op gegevens als naam, adres, maar ook specifieke bezittingen zoeken. Daardoor is het archiefmateriaal voor onderzoekers makkelijker te gebruiken als bron.

The screenshot displays the 'Papieren getuigen van roof en ontrecting' interface. On the left, a digital scan of a document is shown with a zoom control (+/-). The document text includes: 'Stammkarte No.', 'Ort.', 'Emigrant', 'Niederländer, Jiselotte', 'Amsterdam', 'Haushalt besteht aus 2 Personen', 'Die Wohnung besteht aus: Corridor, Baderaum, Nebengelass.', 'W.F.K.', 'ferner noch: 1 boden', and 'In Zimmer 1 befinden sich folgende Möbel: Boden, 1 deckelampe, 1 s hranok inhalt glasse, sachen, resten linoleum, 1 tenniserackete, kohlen, 1 huttekoffer, 4 handkoffer, 1 b...'. On the right, a 'vraag' (query) form is visible with two tabs: 'Invoeren' (selected) and 'Instructies'. The form contains the following fields:

Field Label	Field Description
stammkarte no.	nummer persoonsbewijs
emigrant of ni-er?	Dropdown menu
voornamen bewoner	Voornamen of initialen
tussenv. bewoner	v.d. of van der
achternaam bewoner	Text input
toevoegingen	Dropdown menu
aant. pers. in huish.	Haushalt besteht aus
plaats	Ort
adres	Strasse (straat + huisnr + toev.)
naam eigenaar	in Adresse Grundstückeigentümer
adres eigenaar	in Adresse Grundstückeigentümer (straat+huisnr.+toev.)
plaats eigenaar	in Adresse Grundstückeigentümer
no. ERR-form	nummer rechtsboven

Invoeromgeving in HetVolk.org; links een digitale scan van het archiefmateriaal en rechts de invoervelden.

Algemene instructies

- De formulieren zijn in het Duits geschreven. **Neem de tekst in het Duits over**; vertaal de tekst niet!
- **Neem teksten en registratienummers altijd letterlijk over**. Niet interpreteren met woorden! Geen afgekorte woorden uitschrijven of spelfouten herstellen.
- Velden met een sterretje zijn verplicht.
- Als er een veld niet in te vullen is omdat de informatie op het formulier ontbreekt, vul dit veld dan niet in.
- Let op dat autocorrect uw invoer niet “verbetert”.
- Check of u de informatie op de juiste plek invult. Het kan namelijk voorkomen dat er per ongeluk een voornaam in het veld ‘tussenvoegsel’ wordt ingevoerd.
- Google(maps) is een handige *tool* om slecht leesbare straatnamen of woorden te ontcijferen. Als een naam onleesbaar is, kunt u aan de hand van www.joodsmonument.nl slecht leesbare namen en adressen vinden.

Login

- Om toegang tot het platform te krijgen, is een account nodig. Dit account kan je [hier](#) aanmaken.
- Na het tekenen van een vrijwilligersverklaring krijgt u toegang tot de digitale invoeromgeving van HetVolk.org. Heeft u nog geen vrijwilligersverklaring getekend? Neem dan contact op met papierengetuigen@niod.knaw.nl.

The image shows two side-by-side screenshots of a login page. The left screenshot is titled 'Inloggen' and contains the text: 'Om mee te kunnen doen heb je een account nodig. Ben je enthousiast geworden en wil je meedoen? Maak dan hieronder een account aan.' Below this text is a yellow button with a plus sign and the text 'Account aanmaken'. The right screenshot is also titled 'Inloggen' and shows a login form. It has two input fields: 'Gebruikersnaam of E-mailadres' and 'Wachtwoord:'. Below the password field is a checkbox labeled 'Onthoud mijn gegevens'. At the bottom left is a yellow 'Inloggen' button, and at the bottom right is a red link that says 'Nieuw wachtwoord aanvragen'.

- Ga naar hetvolk.org :: [Lopende projecten](#) en log in op de ‘Papieren getuigen – ERR form’ project pagina. U kan via deze [link](#) inloggen om bij de invoeromgeving terecht te komen. Kies ‘Geef mij maar een taak!’ om aan de slag te gaan.

Papieren getuigen - ERR form

Een project van NIOD

Het crowdsourcing-project 'Papieren getuigen van roef en ontrecting' gaat over het Einzatsstab Reichsleiter Rosenberg-archief.

Dit archief bevat inventarislijsten van door de Einzatsstab Reichsleiter Rosenberg (ERR) in beslag genomen huisraad. De roef van inboedels, waarmee de ERR was belast, markeert een belangrijk punt in het proces van hun marginalisering en ontrecting. Dat proces verliep in Nederland op bureaucratische wijze, via een veelheid aan verordeningen en regels.

De veelal Joodse vluchtelingen die zich in landen als de Verenigde Staten bevonden werden als eerste geconfronteerd met confiscaties, doordat hun bezit als 'vijandelijk vermogen' werd aangemerkt. De bezittingen van Joodse inwoners van Nederland werden eerst indirect geraakt, bijvoorbeeld door economische uitsluiting. Na enige tijd kwamen daar ook maatregelen bij die gericht waren op het direct afnemen van bezit, zoals in mei 1942

Log in

Geen account?

Om mee te doen aan dit project heeft u een account van hetvolk.org nodig.

Omdat dit project privacygevoelig materiaal bevat, is het daarnaast nodig een overeenkomst te tekenen waarin u belooft het materiaal niet te verspreiden. Na aanmelding voor 'Papieren getuigen - ERR form' ontvangt u een e-mail met verdere instructies. Aanmelden kunt u hier.

- Om in te loggen voert u uw email en wachtwoord in.
- Als u uw wachtwoord bent vergeten kunt u een nieuwe via <https://hetvolk.org/login> aanvragen.
- De informatie die u invoert wordt automatisch in uw browser opgeslagen. Als u op een ander moment weer verder wilt werken, het tabblad per ongeluk sluit of als uw computer uit valt, komt u, als u weer inlogt, bij het formulier terecht waar u gebleven was.

Bladerfunctie

U kunt een inventarislijst tegenkomen die doorloopt op de volgende pagina (zie voorbeeld 3a en b, pag. 8-9). Schrijf in dat geval alleen de informatie op uit de scan die u toebedeeld hebt gekregen door het systeem. De teller bovenaan de pagina in de grijze balk staat dan op 0.

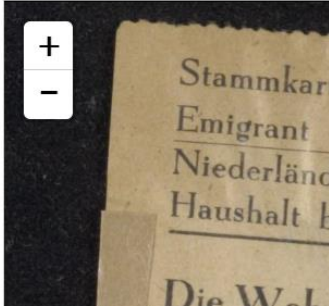

Als u naar voren of naar achteren bladert met behulp van de pijltjes, verschijnen de getallen +1, +2, -1 of -2. Vul de informatie op deze formulieren niet in.

Inzoomen en uitzoomen

- Soms staan er woorden of cijfers in potlood of erg klein geschreven. Gebruik de zoomfunctie om het beter te zien. Druk op het plusje links bovenop de scherm, om de afbeelding te vergroten.

Instructies

Onder het kopje instructies vindt u een woordenlijst en sneltoetsen (accent aigu, umlaut en accent grave). Deze woordenlijst is handig om te raadplegen bij het ontcijferen van bepaalde woorden.

Herhaalbare velden

- Er zijn herhaalbare velden. Dit is aangegeven met een plusje. Door hierop te drukken verschijnt er een nieuw veld.

jokos nummers

jokos nr. staat achter het woord Jokos/Jokosno.

+

Uitrollijst

- Bij een uitrollijst kunt u kiezen voor de optie 'anders' als het juiste antwoord niet op de lijst staat. U kunt de tekst dan zelf invullen in een vrij tekstveld.

bezittingen

ruimte anders

ruimte, anders

Opslaan van een taak

- Bent u klaar met het invoeren van de gegevens? Klik dan op de knop opslaan. U wordt automatisch naar de volgende scan gebracht.

taak opslaan

Taak overslaan

Als je de taak niet kunt of wilt doen (mogelijk leesbaar, te veel werk) en je denkt, Of geef aan dat de taak niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de scan geen...

Taak overslaan of taak niet mogelijk

- Als een formulier bijvoorbeeld slecht leesbaar is, kunt u de taak overslaan.

- Als een formulier geen gegevens bevat of niet de eerste pagina is, kunt u klikken op de knop 'taak niet mogelijk'.

Taak overslaan

<p>Als je de taak niet kunt of wilt doen (moeilijk leesbaar, teveel werk) en je denkt dat iemand anders het wel kan mag je de taak altijd overslaan.</p>	<p>Of geef aan dat de taak niet mogelijk is, bijvoorbeeld omdat de scan geen gegevens bevat (achterkant, blanco pagina, etc.)</p>
<input type="button" value="taak overslaan"/>	<input type="button" value="taak niet mogelijk"/>

Abnahmeverzeichnis

Kies ook 'taak niet mogelijk' als u een formulier tegenkomt dat er niet uitziet zoals hierboven beschreven. Een vaker voorkomend voorbeeld daarvan is onderstaand formulier met de titel 'Abnahmeverzeichnis'. Als u een dergelijk formulier tegenkomt, sla die dan over door 'taak niet mogelijk' te kiezen. Voorbeeld:

Opmerkingen

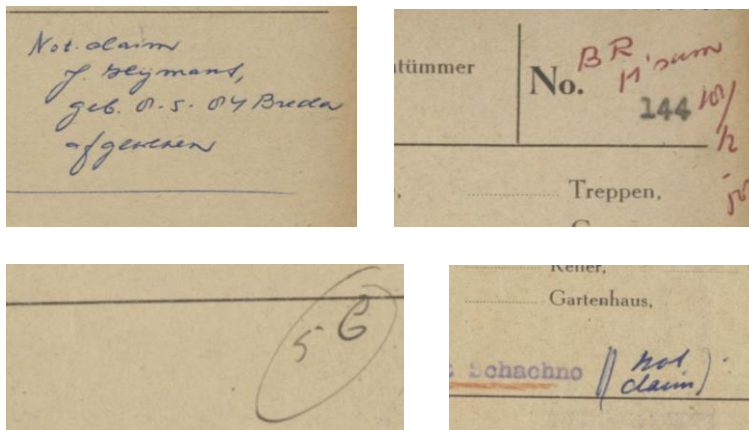
Mocht u een opmerking over de inhoud van de formulieren hebben, dan gebruikt u hier het opmerkingenveld voor bijzonderheden. In dit veld kunt u (belangrijke) informatie kwijt zoals de volledige naam van een bewoner die u via Joodsmonument heeft gevonden.

Opmerking

Opmerkelijkheden gevonden waar een medewerker van op de hoogte moet worden gebracht? Tegen een bug of probleem aangelopen? Meld het hier een medewerker van het projectteam.

opmerking verzenden

Daarnaast leent dit veld zich ook voor informatie van het formulier dat niet goed in de overige invoervelden past. Een voorbeeld daarvan zijn handgeschreven notities, die niet in een ander veld thuis horen. Als u dit tegenkomt, vult u de informatie dan in het veld opmerkingen in. Voorbeeld:

Let op!: Heeft u vragen of loopt u tegen problemen aan? Contacteer dan het projectteam via papierengetuigen@niod.knaw.nl. Vragen kunt u dus niet via het opmerkingenveld stellen.

Leestekens, hoofdletters, onderstrepingen etc.

Voor het overnemen van leestekens, hoofdletters, onderstrepingen etc. gelden de volgende regels:

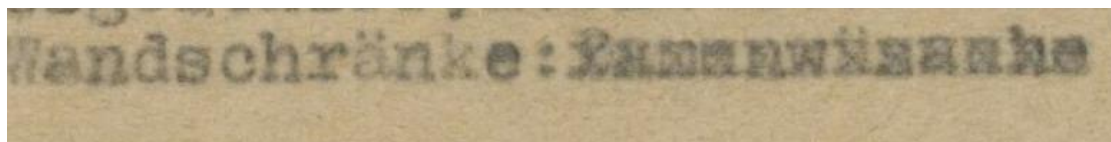
- Neem punten, komma's, uitroeptekens, spaties, haakjes etc. over met uitzondering van woorden geschreven in blokletters en afbreekstreepjes.
- Als een woord in BLOKLETTERS is geschreven, neem dit dan niet over. Voorbeeld: 'JAN JANSEN' wordt 'Jan Jansen'.
- Onderstrepingen worden niet overgenomen.
- Schrijf data als volgt op: dag-maand-jaar. Als er bijvoorbeeld '3 juni 1942' op een formulier staat, schrijf dan '3-6-1942' op. Als een deel van de cijfercombinatie niet leesbaar of onbekend is, schrijf dan een apenstaartje op die plek. Dus 'juli 1943' wordt '@-7-1943'.
- Geldbedragen worden ingevoerd als 00,00. Alle bedragen zijn in guldens uitgedrukt; toevoegingen als Hfl. of fl. (Hollandse florijn = gulden) worden niet ingevoerd. Punten

worden vervangen door komma's en streepjes door een nullen. Voorbeeld: 50.-- wordt 50,00. Als er alleen punten zijn opgeschreven, schrijf dan een nul. Dus, wordt 00,00

- Let op!: Neem zo exact mogelijk over wat er op het formulier staat, inclusief tekens zoals spaties en komma's die door de politiebeambte fout zijn geplaatst.

Onleesbare tekens/woorden/scans

- Onleesbare tekens moeten vervangen worden door een apenstaartje (per karakter). Dat geldt ook voor hele woorden of velden waar wel iets staat, maar waarvan de precieze informatie onleesbaar is. Voorbeeld:

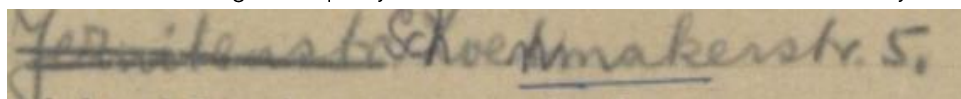

Dit woord wordt ingevuld zoals hieronder. Het woord is niet te lezen; vervang de onleesbare letters door @.

specificatie bezittingen	<u>Wandschränke</u> : @@@@@@@@@@@@
---------------------------------	------------------------------------

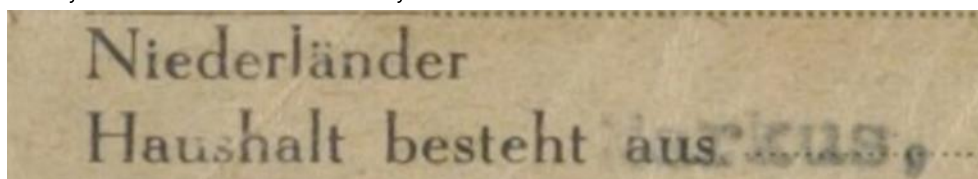
NB: u hoeft onleesbare woorden niet aan te geven in het opmerkingenveld.

- Als woorden doorgestreept zijn, neem deze dan tussen vierkante haakjes over. Voorbeeld:

adres	[Jezuitenstr]Schoenmakerstr. 5.
plaats	

- Letters of tekstdelen die slecht leesbaar zijn, maar met grote waarschijnlijkheid zijn te ontcijferen, zet u tussen sterretjes. Voorbeeld:

voornamen bewoner	*Mar*kus
--------------------------	----------

- U mag niet verbeteren / interpreteren / aanvullen, etc.
- Is de scan in z'n geheel onleesbaar of staat er niets op? Klik dan op 'taak overslaan'.

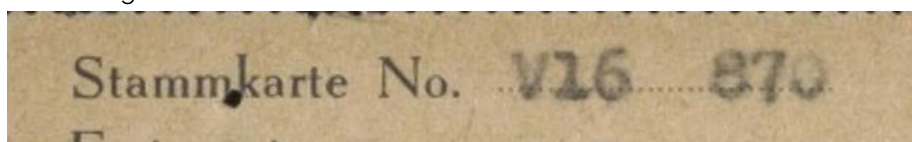
Specifieke instructies

De formulieren zijn in het Duits opgesteld. Soms staan er notities in het Nederlands bij. Deze notities zijn waarschijnlijk na de oorlog geschreven aangezien veel van de formulieren zijn gebruikt om schadeclaims mee in te dienen. Soms staat er ook een Jokosnummer – Jokos is een afkorting van Joodse kerkgenootschappen en sociale organisaties – vermeld. Deze Jokosnummers corresponderen met het dossier opgesteld door Stichting Jokos waarin gegevens als naam van de indiener en naam van het slachtoffer en specificaties van de claim staan.

De velden op de scans corresponderen met de invoervelden. Lees van links naar rechts.

Stammkarte No.

- In de linker bovenhoek van het formulier is het veld stamkaartnummer te vinden. Dat ziet er als volgt uit:

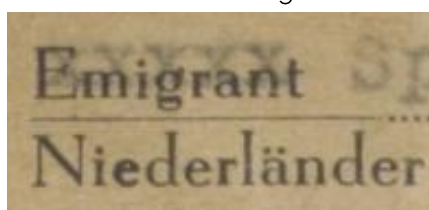
- Neem deze letter-cijfercombinatie letterlijk over in het veld Stammkarte No.

- Dit kopje is vaak niet ingevuld. Vul dit veld, conform de algemene instructies, dan niet in.

Emigrant of niederländer

- Dit veld ziet er als volgt uit:

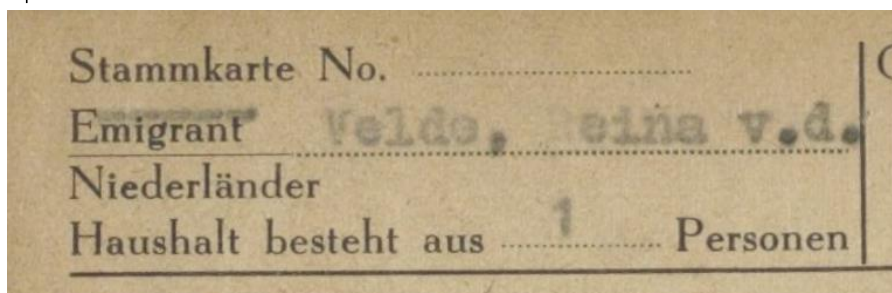

- Als het woord 'Emigrant' is doorgestreept, kies dan voor 'Niederlander' en vice versa.
- Is het onduidelijk welk woord is doorgestreept, of staat de streep in het midden? Kies dan voor de optie 'anders'.
- Kies in het geval van het hierboven staande voorbeeld in de uitrollijst de optie 'Niederländer'.

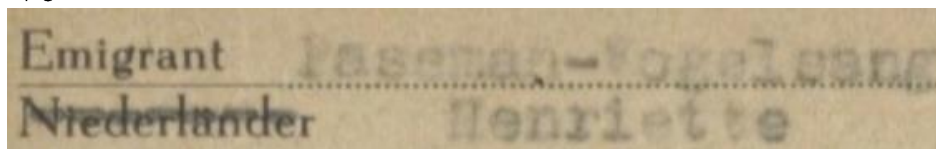
Naam

- De voornaam en achternaam zijn naast het veld 'Emigrant/Niederländer' te vinden.
- Schrijf alle voornamen, achternamen en tussenvoegsels in de daarvoor bedoelde velden op. Voorbeeld:

bewoners	
voornamen bewoner	Reina
tussenv. bewoner	v.d.
achternaam bewoner *	Velde
toevoegingen	

- Als twee achter- of voornamen op het formulier staan, worden beide namen opgeschreven.

bewoners	
voornamen bewoner	Henriette
tussenv. bewoner	v.d.
achternaam bewoner *	Paseman-Vogelsang
toevoegingen	

- Schrijf alle informatie voor de naam, zoals titulatuur of bijvoorbeeld het woord 'weduwe', op in het veld 'toevoegingen'. Staat het juiste antwoord niet in de uitrollijst? Kies dan de optie 'anders'.

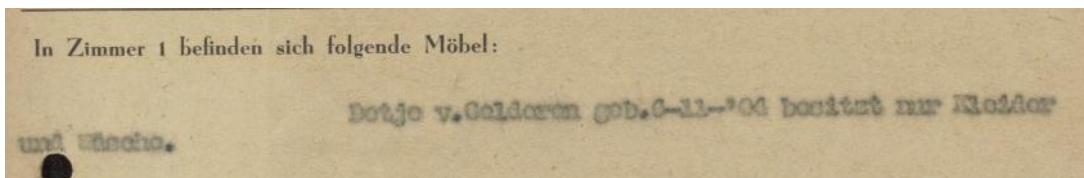
achternaam bewoner	de Vries
toevoegingen	wed. / weduwe

- Er kunnen twee personen in het namenveld staan. Deze kunt u overnemen in een nieuw veld (verschijnt door op het plusje te drukken).

bewoners	
voornamen bewoner	Isaac
tussenv. bewoner	v.d. of van der
achternaam bewoner *	Gasler
toevoegingen	
bewoners	
voornamen bewoner	Barend
tussenv. bewoner	v.d. of van der
achternaam bewoner *	Gasler

- Soms is er een aantekening op het formulier gemaakt door de politiebeambte waarin de naam ook vermeld wordt. Voorbeeld:

- Let op!: Als u de volledige naam hebt achterhaald, bijvoorbeeld via Joodsmonument.nl, noteer deze volledige naam dan in het opmerkingen-veld. Schrijf de gevonden naam niet op in dit veld (het namenveld); daar noteert u alleen op wat er daadwerkelijk op het formulier staat.

Aantal personen in huishouden

- Deze informatie is te vinden onder het kopje 'Haushalt besteht aus ... Personen'. Vul het cijfer in wat op de stippellijn staat. Voorbeeld:

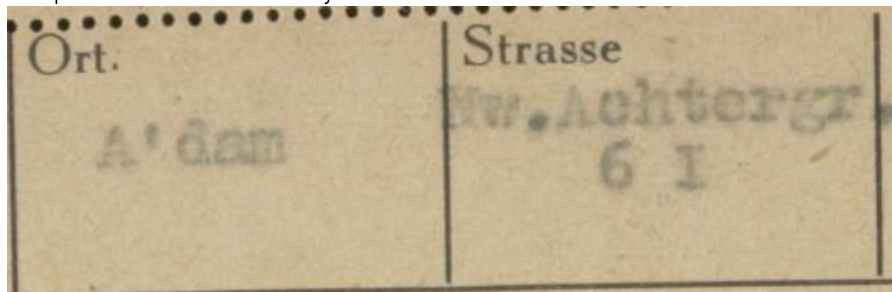

aant. pers. in huish.	<input type="text" value="1"/>
-----------------------	--------------------------------

- Let op! Als er geen cijfer staat ingevuld, vul dit veld dan niet in.

Plaats en Adres

- De plaats en het adres zijn te vinden in de velden 'Ort' en 'Strasse'.

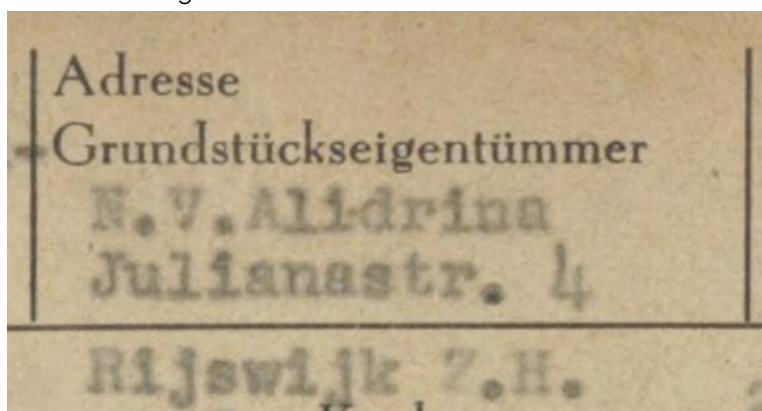

- Vul bij het veld 'adres' de straatnaam, het huisnummer en de toevoegingen in. Neem de schrijfwijze van de scan exact over.

plaats	A'dam
adres	<u>Nw.Achtergr. 6 I</u>

Gegevens huiseigenaar

- De naam en het adres van de huiseigenaar zijn te vinden in het veld 'Adresse Grundstückseigentümer'.

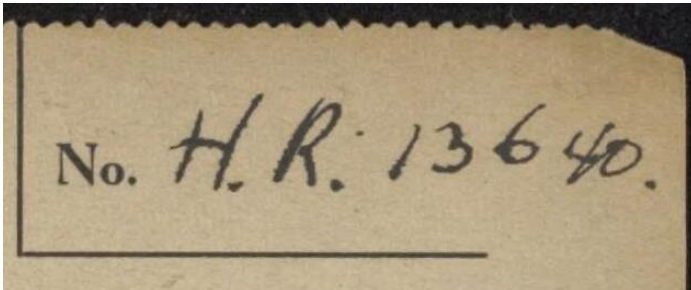

- Schrijf de achternaam en voornaam (indien genoemd) van de huiseigenaar of de naam van het bedrijf op in het veld naam eigenaar.
- Schrijf het adres (straat+huisnummer+toevoegingen) op in het veld adres eigenaar.
- Er is een apart veld voor de plaatsnaam van de eigenaar.

naam eigenaar	N.V.Aldrina
adres eigenaar	Julianastr. 4
plaats eigenaar	Rijswijk Z.H.

no. ERR-form

- Dit nummer is te vinden in de rechterbovenhoek van het formulier en ziet er als volgt uit:

- Neem het ingevulde nummer exact over, inclusief leestekens.

achternaam bewoner	
stammkarte no.	nummer persoonsbewijs
no. ERR-form	H.R. 13640.

De woning bestaat uit...

- In dit veld is te informatie te vinden over het aantal en de type kamers van de woning. Deze informatie is te vinden in het veld 'Wohnung besteht aus'.

Die Wohnung besteht aus:	Corridor,	1,	Zimmer,	Küche,
J/B.	Baderaum,		Klosets,	Keller,
	Nebenglass,		Garten,	Gartenhaus,
<u>EINWOHNER/.</u>	ferner noch:			

woning bestaat uit ...	
ruimte, type	anders
ferner noch / anders	J/B
ruimte, aantal	
woning bestaat uit ...	
ruimte, type	anders
ferner noch / anders	Einwohnerd/.
ruimte, aantal	
woning bestaat uit ...	
ruimte, type	Zimmer
ruimte, aantal	1

- Let op!: Vergeet niet de afkortingen en/of aantekeningen zoals 'einwohnerd' op te schrijven in dit veld.
- Kies in de uitrollijst voor de optie 'anders' als er een afkorting of andere opmerking vermeld wordt. In dat geval hoeft u geen aantal in te vullen, tenzij er een aantal staat vermeld. Voorbeeld:

..... Nebenglass, Garten.
ferner noch: 1 Dachstube.

woning bestaat uit ...	
ruimte, type	anders
ferner noch / anders	Dachstube.
ruimte, aantal	1

Bezittingen:

Voer hier de genoemde ruimtes, bezittingen, en bedragen in. Deze velden zijn aan elkaar verbonden, en herhaalbaar.

- Kies eerst de ruimte die staat genoteerd. Op het formulier staan standaard drie kamers aangegeven: 'In Zimmer 1 befinden sich folgende Möbel', 'In Zimmer 2 befinden sich folgende Möbel' en 'In Zimmer 3 befinden sich folgende Möbel'. Als de meubels achter een van deze kopjes staan, kies dan een van de opties 'Zimmer 1', 'Zimmer 2' of 'Zimmer 3' in de uitrollijst. Voorbeeld:

In Zimmer 1 befinden sich folgende Möbel:

Herrn und damenkleider, schuhe, leib-
wasche, einige handtucher, 1 taschen stehuhr, 1 reise uhr, 4 kleine tisch-
decke, 1 reisekoffer, 4 handkoffern, 1 rohren reisekorb.
Gesch.wert. Hfl. 10.--

andere sachen in diesen haus gehört dem jude S.G.Kolthof
von. fan.Koning ,Gibralstraat 38 Amsterdam.Dessen frau ist nicht inventa-
risiert(misch ohe).

bezittingen

ruimte

specificatie bezittingen

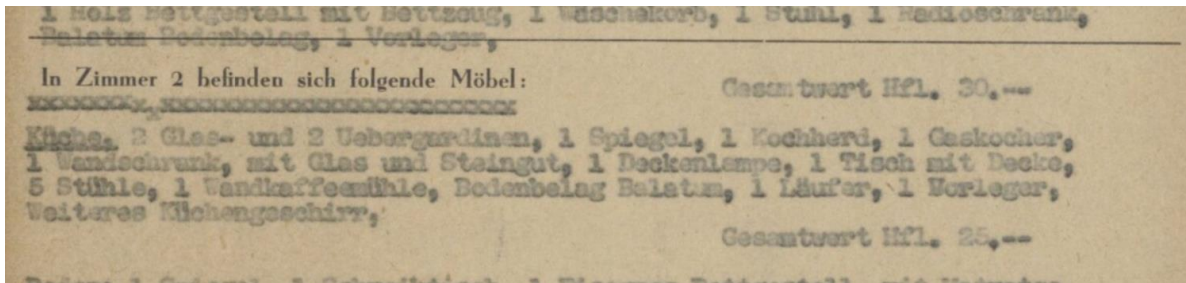
tekst waarde

waarde

aantekeningen politiebeamten

aantekening

- Als een kopje 'In Zimmer ... befinden sich folgende Möbel' is doorgestreept, selecteer dan de kamer die op het formulier is getypt.

ruimte

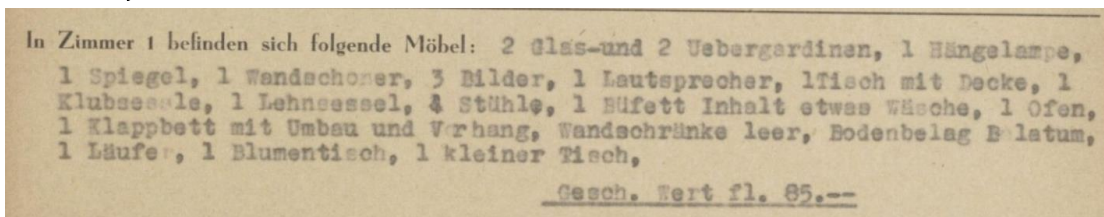
specificatie bezittingen

tekst waarde

waarde

- Zimmer 1
- Zimmer 2
- Zimmer 3
- Corridor
- Baderaum
- Nebengelass
- Klosets
- Garten
- Küche**
- Keller

- Staat het juiste antwoord niet op de uitrollijst? Kies dan 'anders' en vul in.
- Schrijf in het veld 'specificatie bezittingen' de bezittingen van de bewoner op. Beschrijf de hoeveelheid en het soort bezitting. Zijn woorden slecht leesbaar? Raadpleeg dan de woordenlijst. Voorbeeld:

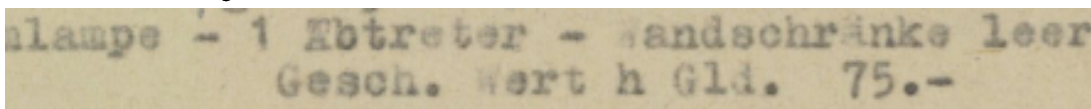

bezittingen

ruimte

specificatie bezittingen 2 Glas-und 2 Uebergardinen, 1 Hängelampe, 1 Spiegel, 1 Wandschoner, 3 Bilder, 1 Lautsprecher, 1 Tisch mit Decke, 1 Klubsessle, 1 Lehnssessel, 4 Stühle, 1 Büfett Inhalt etwas Wäsche, 1 Ofen, 1 Klappbett mit Umbau und Vorhang, Wandschränke leer, Bodenbelag Balatum, 1 Laufer, 1 Blumentisch, 1 kleiner Tisch,

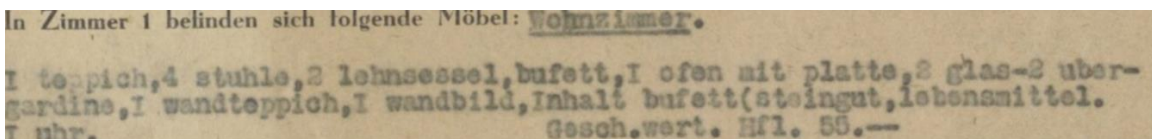
- Soms staat de geschatte waarde van de gevonden bezittingen per kamer genoteerd. Voor het geldbedrag staan dan de woorden 'gesamtwert' of 'gesch. Wert'. Deze informatie kan ingevoerd worden in het veld 'tekst waarde'.

tekst waarde

- In het veld waarde voer je het bedrag in dat bij de gevonden bezittingen in de kamer hoort. Als er maar één kamer beschreven staat, schrijf dan het bedrag bij de kamer op.
- Is er geen kamer beschreven en is alleen een bedrag opgeschreven of staat er een totaal bedrag? Schrijf dit dan op in het veld 'totaal bedrag'.

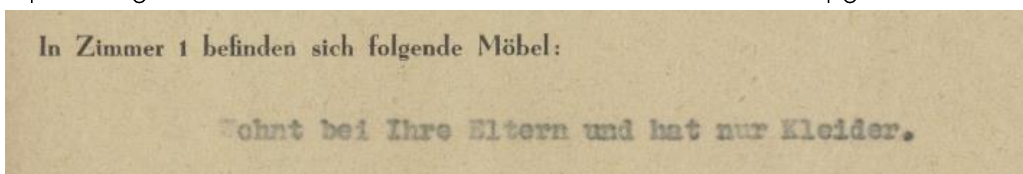
Voorbeeld:

waarde

Aantekeningen politiebeambten.

- Schrijf hier de overige tekst op het formulier op.
- Opmerkingen als 'Besitzt nur kleider' kunnen in dit veld worden opgeschreven

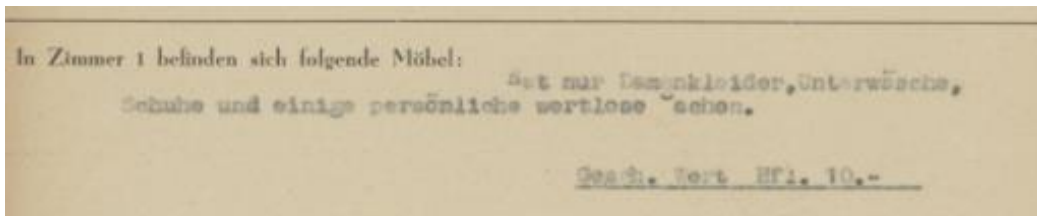

aantekeningen politiebeambten

aantekening

Totale waarde

- Noteer hier het totale bedrag van de bezittingen. Dit bedrag hoort niet bij een ruimte, maar is de totale waarde van de aangetroffen bezittingen in de woning. Schrijf hier ook de waarde op als er alleen één bedrag genoteerd staat of als er een totaal bedrag is. Voorbeeld:

aantekeningen
politiebeampten

aantekening Hat nur Damenkleider, Unterwäsche, Schuhe und einige persönliche wertlose Sachen

tekst totale waarde Gesch. Wert

totale waarde 10,00

- Let op!: Als er geen totale waarde op het formulier staat, vul dit veld dan niet in. U hoeft de bedragen per kamer nooit zelf op te tellen.
- Schrijf toevoegingen als 'gesamtwert' of 'gesch. Wert' op in het veld tekst totale waarde. Voorbeeld:

tekst totale waarde anders

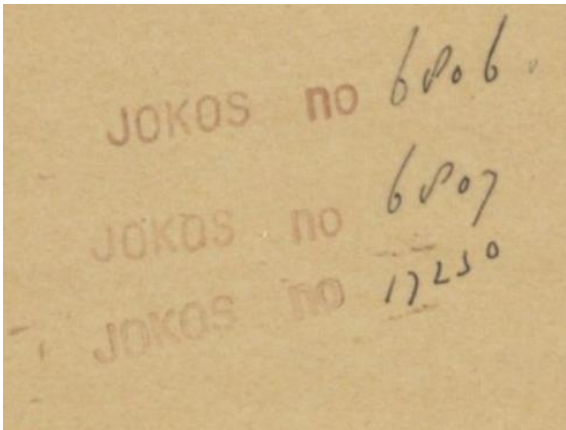
tekst totale waarde, anders Gewch. Wert.

totale waarde 10,00

Jokos-nummer

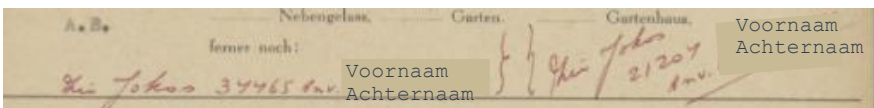
- Er kan een Jokos-nummer op het formulier staan. Dit nummer is meestal te vinden aan de onderkant van het formulier. U kunt het Jokos-nummer herkennen aan het woord 'Jokos no' of 'Jokos', waarna een cijfercombinatie wordt gegeven.

- Dit veld is herhaalbaar. Als er twee jokos-nummers op een formulier staan kan je die invoeren door op het plusje te drukken.

jokos nummers	jokos nr.	6806
jokos nummers	jokos nr.	6807
jokos nummers	jokos nr.	17230

- Let op!: Er kunnen ook notities over een 'J-claim' op het formulier staan. Dit verwijst ook naar een Jokosnummer. Schrijf niet de notitie op en noteer alleen het nummer in het veld 'Jokos-nummer'.

jokos nummers	jokos nr.	34465
jokos nummers	jokos nr.	21204

Stempel

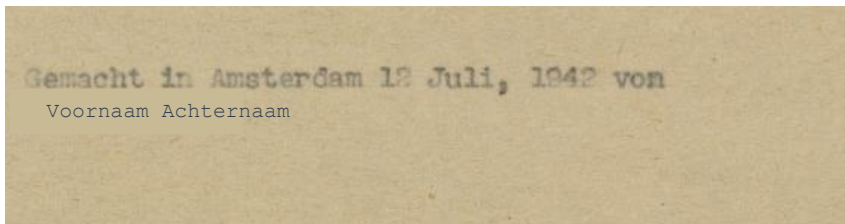
- Kies hier de stempel die op het formulier staat.

stempels	
stempel	<input type="text"/> <ul style="list-style-type: none"> M <li style="background-color: #007bff; color: white;">R G Deutsche Reichsbahn SS Sturmscharführer u. Polizei-Obersekretät anders
beambten	
naam beambte	

Datums

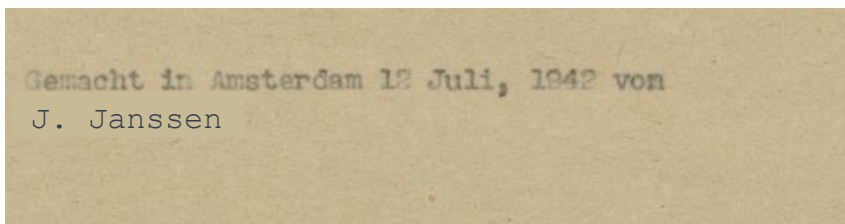
- Dit is de datum waarop het huis is bezocht en/of geruimd. Er staat dan 'festgestellt am...' of 'Gemacht ...' onderaan de inboedellijst.
- Kies het soort datum en schrijf de datum en de plaats op. Schrijfwijze van datums: dag-maand-jaar. Voorbeeld:

datums	
soort datum	Gemacht in
datum	12-7-1942
plaats	Amsterdam

Beambten

- Vul hier de naam of namen van de politiebeambten in. Deze namen zijn meestal te vinden onder de datum. Voorbeeld:

- Vul ook in of er een handtekening door de beambte is gezet door 'ja' of 'nee' te kiezen. Schrijf de hele naam op, dus voornaam + achternaam

beambten	
naam beambte	J. Janssen
handtekening?	ja

- Soms staat er de afkorting w.g. voor de naam van de politiebeambte. Deze afkorting staat voor 'was getekend'. Neem deze afkorting niet over.

Voordat u naar de volgende scan kunt, moet de vraag 'helemaal ingevuld' beantwoorden. Controleer of u alles goed hebt ingevuld en selecteer vervolgens 'ja' om verder te gaan.

A screenshot of a form question. The question is 'helemaal ingevuld? *' (completely filled out? *). The answer is 'Ja' (Yes). The form has a yellow background and a white dropdown menu.